

Kamer der Volksvertegenwoordigers

Chambre des Représentants

17 Augustus 1950.

WETSVOORSTEL

strekkende tot machtiging van de Minister van Justitie om in sommige gevallen kwijtschelding of vermindering te verlenen van het bedrag der schadevergoeding toegekend aan de Staat wegens inbreuk op de bepalingen van Hoofdstuk II. Titel I, Boek II van het Wetboek van Strafrecht.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN.

Het huidig wetsvoorstel werd reeds op 9 Maart 1949 bij de Kamer aanhangig gemaakt (Parlem. Stuk, Kamer 1948-1949, n° 259). Het werd na de Kamerontbinding in 1949 terug ingediend op 17 Augustus 1949 (Parlem. Stuk, Kamer B. Z. n° 22). Het werd in de Commissie voor de Justitie besproken en, na enkele wijzigingen te hebben ondergaan, goedgekeurd. Ten gevolge van de jongste Kamerontbinding moest het wetsvoorstel als vervallen worden aangezien, en in deze omstandigheden wordt het dan ook terug bij de Kamer aanhangig gemaakt.

De bedoeling van de indieners van het wetsvoorstel is tegemoet te komen aan motieven van redelijkheid en elementaire billijkheid.

Men weet hoe de rechtscolleges er een zeer uiteenlopende en zeer onstandvastige rechtspraak op nagehouden hebben, op het gebied der eigenlijke straffen. Omstandigheden van tijd en plaats hadden een zeer grote invloed, en het geheel der rechtspraak was allesbehalve eenvormig. Men heeft het dan ook vrij spoedig als een noodzakelijkheid ingezien, in de mate van het mogelijke deze toestand van zaken te verhelpen en men heeft beroep gedaan op het recht van genade, om een zekere gelijkshakeling en normalisering van de straffen te kunnen verkrijgen. In principie heeft een ieder deze wijze van handelen goedgekeurd.

Er is echter een ander gebied dat evenveel oppraak heeft verwekt en hetwelk dringend dient verholpen te worden. Het betreft de schadevergoedingen die aan de Staat toegewezen werden uit hoofde van feiten van incivisme. Net als op het gebied der eigenlijke straffen werd door de rechtscolleges weinig blij gegeven van eenheid in de rechtspraak. Het principie volgens hetwelk de Staat in zeer veel gevallen recht had op schadevergoeding wordt hier niet in

17 AOÛT 1950.

PROPOSITION DE LOI

tendant à autoriser le Ministre des Finances à accorder en certains cas remise totale ou partielle du montant des dommages-intérêts dus à l'Etat du chef d'infraction aux dispositions du Chapitre II, Titre I, Livre II du Code Pénal.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS.

La présente proposition de loi fut déjà déposée à la Chambre le 9 mars 1949 (Doc. Parlem., Chambre 1948-1949, n° 259). Après la dissolution des Chambres en 1949, elle fut réintroduite le 17 août 1949 (Doc. Parlem., Chambre, S. E. n° 22). Elle fit l'objet d'une discussion à la Commission de la Justice et fut approuvée avec quelques modifications. Suite à la récente dissolution des Chambres, la proposition de loi dut être considérée comme caduque et fut, à la suite de ces circonstances, redéposée à la Chambre.

L'intention des auteurs de la proposition est d'obéir à des motifs qui leur sont dictés par la raison et l'équité élémentaire.

Il est établi que les tribunaux ont créé une jurisprudence très divergente et très variable dans le domaine des peines proprement dites. La nécessité de remédier, dans la mesure du possible, à cet état de choses a été rapidement reconnue comme évidente et l'on a recouru au droit de grâce afin d'obtenir une certaine uniformisation ainsi qu'une normalisation des peines. Chacun a, en principe, approuvé cette façon de procéder.

Il y a toutefois une autre question qui fut autant controversée et à laquelle il y a lieu d'apporter une solution dans le plus bref délai. Il s'agit des dommages-intérêts dus à l'Etat du chef d'incivisme. De même que dans le domaine des peines proprement dites, les tribunaux n'ont pas réalisé dans ce domaine l'uniformité de jurisprudence. Il ne s'agit nullement de contester ici le principe selon lequel l'Etat avait, dans de nombreux cas, droit à des dommages-

het minst betwist, maar wij stellen alleen het feit vast dat bij het bepalen der schadevergoeding geen de minste normen in acht werden genomen, dat er vaak geen afdoende verhouding bestond tussen de gewraakte daad en het bedrag der toegekende vergoeding, dat de toegewezen schadevergoedingen naargelang van de omstandigheden van plaats en tijd volledig verschillen. De rechtspraak in haar geheel geeft ons dan ook veeleer een beeld van willekeur.

Er is bij dit alles een uitzicht mede gemoeid van rechtvaardigheid, welke eist dat, ook op dit gebied, het mogelijke zou worden gedaan om de wanverhoudingen te keer te gaan, en verminderingen toe te staan aan deze personen van welke het blijken zou dat zij — bij vergelijking met anderen — tot te hoge schadevergoeding werden verwezen.

Het komt er kortom op aan, — net zoals dit het geval was op het gebied der straffen — om voor de schadevergoedingen het middel te vinden ten einde deze, in het belang van de eenvoudigheid en van de redelijkheid, in sommige gevallen te kunnen verminderen of kwijtschelden.

Dit middel kan evenwel niet gevonden worden in het genaderecht, vermits de verwijzing in schadevergoeding geen eigenlijke straf uitmaakt.

Anderzijds heeft de Minister van Financiën de bevoegdheid niet om met de veroordeelde een dading te treffen. Dit zou enkel mogen gebeuren wanneer het voordeel van dergelijke dading voor de Schatkist merklijk groter zou zijn dan hetgeen door uitvoering van het vonnis zou kunnen opgehaald worden. Vandaar dat de Minister van Financiën veelal verplicht is de bestaande goederen in beslag te nemen, die soms op zichzelf weinig belangrijk zijn. Dit brengt talrijke families in een ellendige toestand, welke gelijk staat met eene totale inbeslagname, zonder dat de Staat er de bronnen in vindt welke hem een merklijk voordeel kunnen opleveren.

Bij gebreke van andere middelen om normalisering en gelijkvormigheid ten aanzien van de toegewezen schadevergoedingen te verkrijgen wordt dan voorgesteld dat aan de Minister van Justitie machtiging zou worden verleend om in sommige gevallen kwijtschelding of vermindering te verlenen van het bedrag der schadevergoedingen. Het blijkt inderdaad dat de Minister van Justitie beter dan wie ook geplaatst is om deze taak tot zijn bevoegdheid te krijgen. De beslissing van de Minister zou dienen genomen te worden op eensluidend advies van een Commissie opgericht door de Koning en samengesteld uit een magistraatvoorzitter, een ambtenaar van het Ministerie van Financiën, een vertegenwoordiger van het Ministerie van Justitie en een vertegenwoordiger van de Dienst van het Sequester. De beslissingen zouden worden ingegeven door de bekommernis om de veroordelingen welke werden opgelegd wegens feiten van dezelfde aard gelijk te schakelen, tevens rekening houdende met de omstandigheden van de daad welke de veroordeling heeft medegebracht.

Men kan bij dit alles terecht opwerpen dat zekere personen reeds hun schadevergoeding betaald hebben en dat uit dat feit onbillijke en onrechtvaardige toestanden zouden voortspuiten. Het is juist daarom dat het voorstel ook voorziet dat terugbetalingen zouden kunnen gedaan worden door de Schatkist, indien de Minister, op eensluidend advies van de Commissie, zulks beslist.

Deze toelichting moge volstaan om er op te wijzen dat enkel billijkheids- en menselijkheidsoverwegingen aan het wetsvoorstel ten gronde liggen.

intérêts; constatons cependant le fait que l'on ne tenait compte d'aucune norme pour fixer les dommages-intérêts, qu'il n'y avait souvent aucun rapport entre l'acte incriminé et le montant des dommages-intérêts, que le montant des dommages-intérêts diffère souvent selon les circonstances de lieu et de temps. Dès lors, de l'ensemble de la jurisprudence se dégage plutôt une impression d'arbitraire.

En outre, du point de vue de l'équité, il faudrait dans ce domaine également, éliminer dans la mesure du possible la disproportion et consentir des réductions aux personnes qui paraîtraient — en comparaison avec d'autres — avoir encouru des condamnations à des dommages-intérêts trop élevés.

Bref, il s'agirait de trouver pour les dommages-intérêts — comme cela a été fait dans le domaine des peines proprement dites — un moyen qui permette, dans un souci d'uniformité et d'équité, d'accorder, dans certains cas, soit une réduction, soit une remise.

Ce moyen ne peut être trouvé dans le droit de grâce puisque la condamnation à des dommages-intérêts ne constitue pas une peine proprement dite.

D'autre part, le Ministre des Finances n'a pas le pouvoir de conclure une transaction avec le condamné. Celle-ci ne pourrait se faire que dans le cas où le bénéfice d'une telle transaction serait plus grand pour le Trésor que celui qui résulterait de l'exécution de la sentence. Il s'ensuit que le Ministre des Finances est généralement obligé de saisir des biens existants, souvent de peu d'importance. Certaines familles en sont réduites à une situation misérable équivalant à une saisie en totalité sans que l'Etat y trouve des sources de profit notable.

A défaut d'autre moyen d'obtenir une normalisation et une uniformisation des dommages-intérêts dus, on propose d'autoriser le Ministre de la Justice à accorder, dans certains cas, la remise ou la réduction du montant des dommages-intérêts. Il appert, en effet, que le Ministre de la Justice est mieux placé que quiconque pour se voir attribuer cette tâche. La décision du Ministre devrait être prise après avis conforme de la Commission qui serait constituée par le Roi et qui comprendrait un magistrat-président, un fonctionnaire du Ministère des Finances, un représentant du Ministère de la Justice ainsi qu'un représentant de l'Office des Séquestres. Les décisions seraient prises dans le souci d'uniformiser les condamnations, prononcées en raison de faits de même nature, en tenant compte des circonstances entourant l'acte qui est à l'origine de la condamnation.

On pourrait, à juste titre, faire observer que certaines personnes ont déjà payé les dommages-intérêts, dus par elles, et que de ce fait résulteraient des situations iniques et injustes. C'est pourquoi la présente proposition de loi prévoit précisément que le Trésor pourra procéder à des remboursements sur décision du Ministre, après avis conforme de la Commission.

Puissent ces développements suffire à démontrer que seules des considérations d'équité et d'humanité ont inspiré cette proposition de loi.

A. DE GRIJSE.

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

De Minister van Justitie kan, op eensluidend advies van een Commissie opgericht door Koninklijk besluit en bestaande uit: een werkend of ere-magistraat die de functie vervult van voorzitter, een ambtenaar van het Ministerie van Justitie, een ambtenaar van het Ministerie van Financiën, en een vertegenwoordiger van de Dienst van het Sequester, gehele of gedeeltelijke kwijschelding of terug-gave verlenen van de schadevergoeding toegekend aan de Staat wegens een misdrijf tegen de bepalingen van Hoofdstuk II, Titel I, Boek II, van het Wetboek van Strafrecht. Bij staking van stemmen, is deze van de voorzitter doorslaggevend.

Artikel 2.

Het Koninklijk besluit dat de Commissie opricht bepaalt er eveneens de werkwijze van.

14 Augustus 1950.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

Le Ministre de la Justice pourra, sur avis conforme d'une Commission créée par arrêté royal et composée de: un magistrat effectif ou honoraire qui remplit la fonction de président, un fonctionnaire du Ministère de la Justice, un fonctionnaire du Ministère des Finances et un représentant de l'Office des Séquestres, accorder remise ou restitution partielle ou totale des dommages-intérêts dus à l'Etat en raison d'une infraction aux dispositions du Chapitre II, Titre premier, Livre II du Code pénal. En cas de parité, la voix du président est prépondérante.

Art. 2.

L'arrêté royal créant la Commission en déterminera également le fonctionnement.

14 août 1950.

A. DE GRIJSE,
F. LEFERE,
Marg. DE RIEMAECKER-LEGOT,
A. DE CLERCK,
H. MARCK,
L. ROPPE.